

Az informális politikáról

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 10. szám, 2021. március 12.

Felcsuti Péter hosszabb szövegben (*Nem csak az analógiák sántítanak*, *ÉS*, 2021/9., márc. 5.) kritizálta a Soros Györgyről és Kalergi grófról korábban megjelent írásomat (*Párhuzamos történetek*, *ÉS*, 2021/7., febr. 19.). Először arról ír, hogy „kedvenc technikám” történelmi analógiák felállítása (a szerző ezt már másutt is szememre vetette), ám analógiám „pontatlan”, és gondolatmenetem „ettől függetlenül is sántít”. Az olvasó nyilván nem tudja, de megerősíthetem: valóban szoktam hivatkozni a történelemre, és valóban látok a történelem és a jelen között analóg helyzeteket.

Mivel rendkívül kulturált hangnemben íródott, meg is fontolnám Felcsuti kritikáját, ha nem értené félre írásomat, és ne látna bele olyasmit, ami nincs benne. De, sajnos, félreérti, és belelát. Írásomban éppen amellet emeltem szót, hogy – elkerülve két végletet – vegyük komolyabban az informális politikát. Az egyik véglet (és ez a jellemző a hazai kormánytáborra), hogy Soros Györgyöt minden rossz okozójának tekintjük. A másik véglet (s általában ez jellemzi a balliberális oldalt), hogy mindez hülyeség, nem kell foglalkozni vele (és Sorossal sem).

Azt próbáltam tehát elmondani, hogy itt egy „középutas” megoldás a helyes: Soros György fontos informális aktor, akiről érdemes beszélni. Ezt aztán kiegészítettem Kalergi gróf példájának rövid elemzésével. Itt jön azonban a félreértés. Nem tudom ugyanis, írásomból hogyan olvashatta ki Felcsuti, hogy számomra az informális politika: „mesterkedés”. Ilyet én nem írok, és nem is gondoltam soha. Ha mesterkedésnek gondolnám, egyrészt nem különböznék azoktól a kormányzati emberektől, akik így vélekednek; másrészt semmi értelme nem lett volna megírnom cikket. Merthogy minek. Csakhogy épp az a helyzet, hogy nem így látom, azaz az informális politika semmi szín alatt nem mesterkedés. Azt azonban gondolom, hogy nekünk, politológusoknak (merthogy mégiscsak politológusként jegyzem a cikket) nem lehet annyiban hagynunk a dolgot, és foglalkoznunk kell a témával (az informális politikabefolyásolás kutatása szerencsére a világban egyre terebélyesebb).

Vitapartnerem azt írja továbbá: „súlyos aránytévesztés azt gondolni, hogy a dolgok döntően az ő munkálkodásuknak köszönhetően alakultak úgy, ahogy alakultak”. Nem is gondolom ezt. A vitacikk szerzője idézi az Európai Unió „avatott szakértőjének”, Berend T. Ivánnak a véleményét, aki szerint a II. világháború utáni európai folyamatok élesztője az Egyesült Államok, és ezt én nem is vitatom. Én azonban nem a Szén- és Acélközösség és az európai integráció előtörténetét akartam itt megírni, hanem céloom jóval szerényebb volt: két számomra roppant érdekes informális szereplőt próbáltam összehasonlítani, s az ő személyük által rámutatni az informalitás fontos szerepére. A politikatudományban egyébként jól bevált módszer „esetek” összehasonlítása – én is ezt teszem. Két szereplő, két eset. Párhuzamos történetek. Szerintem nem árt, ha a magyar közönség találkozik azzal, hogy két nagyon különböző korszakban informális szereplőknek volt vagy lehetett befolyásuk a politikai és gazdasági folyamatokra. Hogy persze ez a befolyás mekkora, az nagymértékben lehet vita tárgya.

Felcsuti Péter végül azt is mondja, hogy félreértem az Orbán és Soros közötti konfliktus természetét is. Nos, cikkemet éppen azért (is) írtam, mert nekem a hivatalostól merőben eltérő képem van Sorosról. Abban bízom, hogy ez azért világosan kiderül szövegemből. Számomra magától értetődő ugyanis, hogy Sorost illetően a jobboldalnak nincs igaza. Az egész írás fő mondanivalója ez, s ez a mondandó – ha áttételesen is – a jobboldalnak szól: tessék az egész Soros-, Kalergi- és informálispolitika-jelenséget *másképpen* nézni. De írásom a másik oldalnak is szól: a jobboldali totális elutasításra nem a hallgatás és a hülyeségnek címkézés a válasz, hanem az informális politika behatóbb elemzése. Aki látott már közletről

politikát, tudja, hogy sokszor a politikusok közötti személyes jó viszony könnyebben előrelendít egy folyamatot, mint akárhány hivatalos tárgyalás. Miközben fontos a transzparencia, informális nélkül nincs politika. Sem a múltban, sem a jelenben.